

شماره : ۱۴۲۹۸

تاریخ: ۹۳/۴/۱۱

سازمان مدیریت بحران کشور

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

بسمه تعالی

تفاهم نامه همکاری مشترک سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و سازمان مدیریت بحران کشور

با موضوع "مدیریت بحران در روستا با محوریت دهیاری"

مقدمه

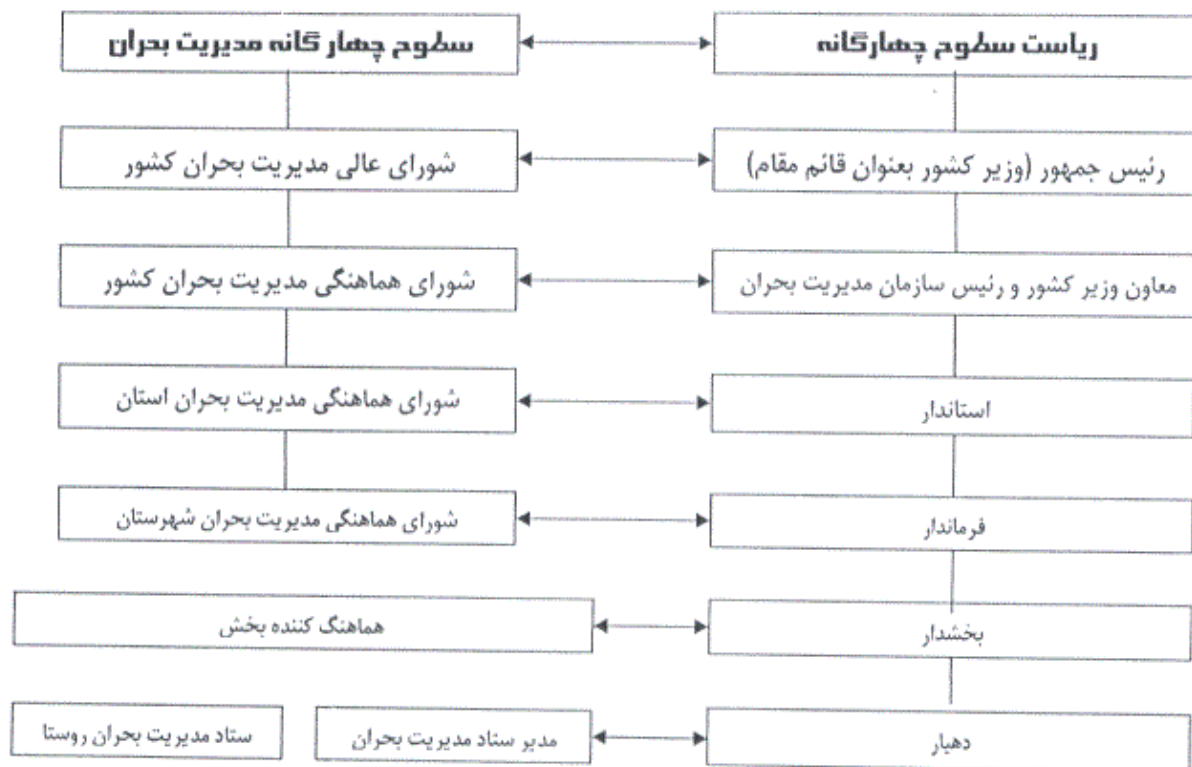
با توجه به ضرورت استفاده از ظرفیت دهیاری‌ها در پیشبرد اهداف مدیریت بحران کشور و در راستای اجرای ماده ۱۰ قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور و مواد ۴ و ۶ و بند ۶ ماده ۱۵ آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور و استفاده از مفاد قانونی مندرج در بندهای ۳۰ و ۳۹ ماده ۱۰ اساسنامه تشکیلات و سازمان دهیاری‌ها، تفاهم نامه همکاری مشترک بین سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و سازمان مدیریت بحران کشور با هدف تقویت مدیریت بحران در روستاها با محوریت دهیاری‌ها و تعیین دهیار به عنوان مدیر ستاد مدیریت بحران روستا منعقد می‌گردد. نقاط روستایی کشور با در بر گرفتن حدود ۲۸/۵ درصد کل جمعیت کشور نیازمند پوشش حمایتی و خدماتی مطمئن برای مقابله با حوادث و بحران‌های طبیعی و انسانی هستند. پراکندگی نقاط روستایی کشور و کمبود تجهیزات مقابله با حوادث، ایجاد تشکیلات مناسب مدیریت بحران و گروه‌های داوطلب امداد و نجات برای کاهش خسارات ناشی از وقوع حوادث و بلایای طبیعی را الزامی می‌سازد. با تشکیل دهیاری‌ها امکان مناسبی برای پیگیری، زمینه سازی و تداوم برنامه‌های مربوطه به ارتقاء ایمنی و مدیریت بحران در جامعه روستایی کشور فراهم شده است.

ماده (۱) موضوع تفاهم نامه

همکاری مشترک سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و سازمان مدیریت بحران کشور در زمینه مدیریت بحران در روستا با محوریت دهیاری

ماده (۲) مقررات عمومی

تشکیلات مدیریت بحران کشور شامل شورای عالی مدیریت بحران کشور، سازمان مدیریت بحران کشور، شورای هماهنگی مدیریت بحران استان و شهرستان است که مدیریت بحران در روستاها تابع شورای هماهنگی مدیریت بحران شهرستان محسوب می‌شود.

- ۱- کلیه فعالیت‌های مدیریت بحران روستا با هماهنگی بخشدار زیر نظر رئیس شورای هماهنگی مدیریت بحران شهرستان صورت می‌گیرد.
- تبصره: مدیران بحران روستاهای هر بخش یک نفر را به نمایندگی برای عضویت در شورای هماهنگی مدیریت بحران شهرستان انتخاب و به فرمانداری معرفی می‌نمایند. دهیار منتخب موظف به شرکت در جلسات این ستاد و اعلام مصوبات جلسه به سایر دهیاران محدوده بخش مربوطه است.
- ۲- براساس وظایف تفویضی به دهیار در خصوص مدیریت بحران در روستاها و اجرای پروژه‌های متعدد مرتبط با سوانح و بلایای طبیعی همچون احداث سیل بند در محل‌های حادثه خیز روستا، ساخت پایگاه‌های آتش‌نشانی، خریداری تجهیزات امداد و نجات و ماشین‌آلات مورد نیاز پایگاه‌های آتش‌نشانی و... طرفین تفاهم‌نامه در چارچوب وظایف محوله حمایت مالی و اجرایی خود را از پروژه‌های مذکور به عمل می‌آورد.
- تبصره ۱: امور اجرایی این بند با همکاری دفتر امور روستایی و شوراهای اداره کل مدیریت بحران استانداری تعیین و ملاک عمل قرار می‌گیرد.
- تبصره ۲: انعقاد این تفاهم‌نامه رافع مسئولیت‌های سازمان مدیریت بحران کشور در انجام وظایف قانونی و تامین منابع مالی این تفاهم‌نامه نمی‌باشد.
- ۳- تمام یا بخشی از مسئولیت نظارت بر فعالیت مدیریت بحران در روستاها می‌تواند از طرف فرماندار به بخشداران تفویض گردد.

۴- دستگاه‌های متولی آموزش عمومی و تخصصی روستائیان در زمینه امداد و نجات و مقابله با بحران می‌توانند از مدیریت بحران روستا برای پیشبرد اهداف خود کمک بگیرند یا اعتبار مورد نظر را برای ارائه آموزش در اختیار دهیار قرار دهند تا با هماهنگی بخشداری و دستگاه مربوطه به آموزش عمومی روستائیان بپردازد.

۵- در راستای توزیع منطقی و بهینه امکانات و منابع مورد نیاز مقابله با سوانح، دستگاه‌های امدادی با تصویب شورای هماهنگی مدیریت بحران شهرستان موظفند بخشی از امکانات و تجهیزات امدادی خود را در اختیار مدیریت‌های بحران در روستاها قرار دهند. (استقرار کانکس حاوی تجهیزات امداد و نجات)

تبصره: استفاده از تجهیزات صرفاً برای عملیات بحران مجاز است و وظیفه حفظ و نگهداری و کاربرد صحیح آن بر عهده مدیر ستاد مدیریت بحران روستاست.

ماده ۳) اهداف مدیریت بحران در روستا

- ۱- استفاده بهینه از توان دهیاری‌ها و ظرفیت‌های محلی برای کنترل حوادث و کاهش اثرات مخاطرات طبیعی
- ۲- ایجاد آمادگی و توانایی در جامعه روستایی برای پیشگیری، آمادگی و مقابله با حوادث غیر مترقبه
- ۳- ارتقاء سطح ایمنی در برابر حوادث طبیعی و آتش سوزی
- ۴- ایجاد روحیه و فرهنگ خود امدادی و مشارکت عمومی برای مقابله با حوادث و مخاطرات طبیعی
- ۵- تعریف نظام سازمانی و تشکیلاتی محلی با محوریت دهیاری‌ها جهت مدیریت بحران
- ۶- ایجاد نظام کنترل و نظارت بر پیشرفت و اجرای عملیات بازسازی و بازتوانی و طرح‌های بهسازی و مقاوم‌سازی در سطح روستا
- ۷- شناخت نقاط حادثه‌خیز و با پتانسیل خطرپذیری بالا و انعکاس به مدیریت بحران شهرستان و استان

ماده ۴) وظایف مدیر بحران در روستاها

برای تحقق اهداف مندرج در این تفاهم نامه دهیار مدیر ستاد مدیریت بحران روستا و دهیاری به نمایندگی از سازمان مدیریت بحران کشور به عنوان ستاد مدیریت بحران روستا تعیین و حکم مدیر ستاد مدیریت بحران روستا برای دهیار هر روستا پس از معرفی از طرف بخشدار توسط فرماندار به عنوان رئیس شورای هماهنگی مدیریت بحران شهرستان مطابق نمونه پیوست این تفاهم نامه صادر می‌شود. ستاد موظف به انجام فعالیت‌های زیر در مراحل چهارگانه مدیریت بحران (پیش بینی و پیشگیری، آمادگی، مقابله، بازسازی و بازتوانی) است:

- ۱- اعلام وقوع حوادث و سوانح طبیعی از طریق بخشدار به رئیس شورای هماهنگی مدیریت بحران شهرستان
- ۲- جمع آوری و تبادل اطلاعات و اطلاع رسانی به مردم و مسئولان در زمینه جمعیت، خانوار، مسکن، بهداشت، تاسیسات زیر بنایی و دولتی موجود در روستا و ... بطور مستمر و حسب درخواست
- ۳- شناسایی نقاط آسیب پذیر روستا و حوادث و سوانح محتمل
- ۴- همکاری در انجام فعالیت‌های پیشگیرانه و رفع نقاط حادثه خیز در روستا

- ۵- همکاری با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در بررسی تقاضای استفاده از تسهیلات مقاوم‌سازی مسکن در روستا و معرفی افراد ذیصلاح
- ۶- بررسی و تعیین محدوده های امن برای ساخت و ساز و اسکان جمعیت با همکاری مشاور طرح هادی روستا قبل از وقوع حوادث
- ۷- شناخت نیازها برای مواجهه با شرایط بحرانی در همه مراحل چهارگانه مدیریت بحران و پیگیری تامین آنها از دستگاههای مرتبط از طریق شورای هماهنگی مدیریت بحران شهرستان
- ۸- همکاری با دستگاههای مسئول از جمله جمعیت هلال احمر ، کمیته امداد امام خمینی (ره) و سایر دستگاهها در تعیین فضاهای ایمن برای اسکان اضطراری و موقت حادثه دیدگان
- ۹- جلب مشارکت های مردمی و سازماندهی استفاده از این مشارکت در مدیریت بحران
- ۱۰- ایجاد گروههای داوطلب مردمی برای همکاری با نیروهای امدادی حرفه ای و رسمی در مقابله با شرایط بحرانی با همکاری سازمان داوطلبان جمعیت هلال احمر
- ۱۱- تدارک آموزش های عمومی مدیریت بحران و برگزاری مانورهای آمادگی و مقابله، با همکاری نهادها و سازمان های متولی امور مدیریت بحران
- ۱۲- تدارک فضای مناسب برای ذخیره و نگهداری تجهیزات امداد و نجات در روستا (کانکس محتوی تجهیزات امداد و نجات)
- ۱۳- همکاری ، هماهنگی و نظارت در توزیع امکانات امدادی نظیر چادر ، غذا ، پوشاک و غیره در هنگام بحران و کمک و مساعدت های لازم برای بازسازی پس از بحران
- ۱۴- همکاری با بخشداری و فرمانداری در ارائه آمار و اطلاعات مربوط به خسارات وارده ناشی از حوادث در روستا
- ۱۵- همکاری با بخشداری و فرمانداری در ارائه گزارش پروژه های عمرانی مرتبط با حوادث در حال اجرا در محدوده روستا از نظر کمی و کیفی
- ۱۶- همکاری با بخشداری و فرمانداری در امور بازسازی و بازتوانی و ارائه گزارش عملکرد اقدامات انجام شده

ماده ۵) اعضاء ستاد مدیریت بحران روستا

- ۱- دهیار به عنوان مدیر ستاد مدیریت بحران
  - ۲- رئیس شورای اسلامی
  - ۳- رئیس خانه بهداشت
  - ۴- مسئول پایگاه مقاومت بسیج
  - ۵- مسئول مخابرات (در صورت وجود)
  - ۶- نماینده سایر دستگاههای اجرایی در روستا حسب ضرورت
- تبصره ۱: مدیر ستاد مدیریت بحران روستا می تواند مسئولان دیگری را در سطح روستا، بخش یا شهرستان برای بررسی موضوعات مرتبط به جلسه دعوت نماید .

تبصره ۲: جلسات مدیریت بحران روستا در شرایط عادی هر دو ماه یک بار و در شرایط بحرانی بصورت فوق العاده و بر اساس نیاز و ضرورت تشکیل می شود.

تبصره ۳: مدیریت بحران روستا موظف به هماهنگی جلسات و دعوت از اعضا، تعیین دستور جلسات و تنظیم گزارش جلسات و ارائه آن به بخشداری و رئیس شورای هماهنگی مدیریت بحران شهرستان است.

ماده ۶) هماهنگی ملی و اجرای استانی

معاونت امور دهیاری های سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور (دفتر هماهنگی عمرانی و خدمات روستایی) و معاونت امور آمادگی و مقابله سازمان مدیریت بحران کشور (اداره کل امور آمادگی) به عنوان کارگروه هماهنگی و نظارت ملی و مدیران کل دفاتر امور روستایی و شوراها و مدیریت بحران استانداری به عنوان کمیته هماهنگی و نظارت استانی، مسئولیت هماهنگی، نظارت و ارزیابی فعالیت ها و اجرای مفاد تفاهم نامه را بر عهده دارند.

تبصره ۱: گزارش فعالیت های کارگروه استانی به صورت ادواری هر سه ماه یکبار به کارگروه هماهنگی و نظارت ملی ارسال می شود.

تبصره ۲: کارگروه هماهنگی و نظارت ملی حداقل هر سه ماه یکبار تشکیل جلسه داده و پیشرفت تفاهم نامه را ارزیابی و به شورای هماهنگی مدیریت بحران کشور ارائه می نماید.

این تفاهم نامه در شش ماده و هشت تبصره و دو نسخه تنظیم و از تاریخ امضا تا پایان برنامه پنجم توسعه کشور قابل اجرا می باشد و تمدید آن با توافق طرفین بلامانع خواهد بود.

اسماعیل نجار

معاون وزیر کشور

و رئیس سازمان مدیریت بحران کشور

هوشنگ خندان دل

معاون عمران و توسعه امور شهری و روستایی وزیر کشور

و رئیس سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور

باسم تعالی

« تفاهم نامه »

همکاری مشترک وزارت کشور و وزارت راه و شهرسازی در زمینه عملیات بهسازی، ایمن سازی و نگهداری راه های روستایی کشور

در اجرای ماده ۱۰ اساسنامه، تشکیلات و سازمان دهیاریها (مصوب ۱۳۸۰) پیرامون وظایف تفصیلی دهیار و دهیاری جهت اداره و حفظ توسعه پایدار روستا و بر اساس قانون شوراها در زمینه تشویق و ترغیب روستاییان به رعایت سیاست های دولت، همکاری با سازمان ها و نهادهای دولتی و ایجاد تسهیلات لازم برای ایفای وظایف آنها، همکاری در نگهداری و تسطیح راه های واقع در محدوده و حریم اراضی روستا از طریق خودیاری اهالی روستا و دستگاه های ذیربط و با تأکید بر رعایت ماده ۱۹۴ برنامه پنجم توسعه کشور با موضوع توسعه روستایی و همچنین با عنایت به شرح وظایف وزارت راه و شهرسازی در توسعه، ساخت، نگهداری و بهره برداری از راه های روستایی، این تفاهم نامه بین رئیس سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور و معاون راه روستایی وزارت راه و شهرسازی جهت بهسازی، ارتقای ایمنی و نگهداری راه های روستایی کشور به شرح مفاد ذیل منعقد می گردد و طرفین خود را ملتزم به اجرای مفاد آن در طول مدت اعتبار تفاهم نامه می دانند.

ماده ۱- موضوع تفاهم نامه:

همکاری دهیاریها و ادارات کل راه و شهرسازی در زمینه عملیات بهسازی، ایمن سازی و نگهداری راه های روستایی

ماده ۲- مدت اعتبار تفاهم نامه:

۱-۲ این تفاهم نامه از تاریخ مبادله تا پایان برنامه پنجم توسعه کشور اعتبار خواهد داشت.
۲-۲ هر یک از طرفین در طول مدت اعتبار تفاهم نامه می توانند با اعلام کتبی به طرف مقابل تفاهم نامه را خاتمه یافته اعلام نمایند ولی به هر حال اعلام خاتمه تفاهم نامه برای هیچ کدام از طرفین رافع مسئولیتها و تعهدات ایجاد شده در قالب این تفاهم نامه نخواهد بود و طرفین مکلف به ایفای تعهدات ایجاد شده خواهند بود.

ماده ۳- کارگروه های اجرایی:

۱-۳ کارگروه ملی: متشکل از مدیرکل دفتر هماهنگی عمرانی و خدمات روستایی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور و مدیرکل دفتر برنامه ریزی، بهره برداری، ایمنی و نگهداری راه روستایی وزارت راه و شهرسازی به منظور نظارت بر حسن اجرای مفاد تفاهم نامه

۲-۳ کارگروه استانی: متشکل از مدیرکل دفتر امور روستایی و شوراهای استانداری و مدیرکل راه و شهرسازی استان مذکور به منظور پیگیری و نظارت بر حسن اجرای مفاد تفاهم نامه و ارسال گزارش های لازم در خصوص پیشرفت تفاهم نامه و نیز ارزیابی عملکرد استانی به کارگروه ملی. کارگروه استانی هر ۳ ماه یک بار گزارش پیشرفت کلیه بندهای تفاهم نامه را جهت ارزیابی عملکرد استانی، به کارگروه ملی ارسال می نماید.

ماده ۴- مراحل اجرای تفاهم نامه و تعهدات طرفین:

۴-۱) در هر استان، کارگروه استانی نسبت به شناسایی توانمندی‌های دهیاری‌ها و شرکت‌های تعاونی دهیاری‌های استان (شامل: نیروی انسانی، ماشین‌آلات و تجهیزات موجود به تفکیک دهیاری‌ها یا شرکت‌های تعاونی) و همچنین تعیین زمینه همکاری هر دهیاری یا شرکت تعاونی دهیاری‌ها در عملیات ایمن‌سازی و نگهداری اقدام نموده و نتیجه بررسی را به کارگروه ملی ارسال نماید. ۴-۲) اداره کل راه و شهرسازی براساس توانمندی‌ها و زمینه‌های همکاری و با توجه به موقعیت جغرافیایی و اقلیمی روستاهای استان، با رعایت ضوابط و مقررات نسبت به واگذاری عملیات اجرایی به دهیاری‌ها یا شرکت‌های تعاونی دهیاری‌ها اقدام می‌نماید. ۴-۳) اداره کل راه و شهرسازی استان می‌تواند عندالزوم با رعایت ضوابط و مقررات، با شرکت‌های تعاونی دهیاری‌ها و یا ساکنین روستا که توسط دفتر امور روستایی و شوراهای استانداری برای هر پروژه مورد نظر اداره کل راه و شهرسازی استان معرفی می‌گردند و از توانمندی لازم برخوردارند، جهت عملیات عادی و جاری، زمستانی یا عملیات فوری قرارداد منعقد نماید. تبصره: کارگروه ملی شیوه‌نامه اجرایی عملیات مورد اشاره را ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ مبادله تفاهم نامه تهیه و جهت بهره‌برداری به کارگروه‌های استانی ابلاغ خواهد نمود.

۴-۴) اولویت واگذاری عملیات اجرایی، به جذب حداکثری مشارکت روستاییان و بهره‌وری بهینه از تجهیزات و امکانات موجود در دهیاری‌ها اختصاص می‌یابد.

۴-۵) با عنایت به ضرورت جلب مشارکت عمومی و بکارگیری توان روستاییان برای تصدی امور جاری روستا، انعقاد قرارداد پیمانکاری با دهیاری‌ها مجاز نمی‌باشد و اداره کل راه و شهرسازی براساس توافقات صورت‌پذیرفته در کارگروه‌های استانی، هزینه‌های صرف شده دهیاری‌ها، نظیر اجاره ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز، نیروی انسانی و هزینه‌های جانبی مربوط به عملیات اجرایی مسیرهای مشخص شده را از محل اعتبارات خود (اداره کل راه و شهرسازی) به دهیاری‌ها پرداخت و یا با تأیید کارگروه استانی از طریق خدمات متقابل تسویه می‌نماید.

۴-۶) کلیه مسیرهای موضوع این تفاهم‌نامه در سامانه اطلاعات جغرافیایی راه‌های روستایی اداره کل راه و شهرسازی مشخص شده و فیله‌های اطلاعاتی لازم جهت به‌روز رسانی پیشرفت عملیات و نظارت دوره‌ای در لایه‌ای جداگانه در سامانه مذکور تعبیه شوند.

۴-۷) اداره کل راه و شهرسازی متناسب با ظرفیت‌های مشارکت مردمی و نیاز راه‌های روستایی به نگهداری و ایمن‌سازی و همچنین وظایف و تعهدات تبیین شده، برنامه‌های آموزشی جامع و فراگیری را برای روستاییان، دهیاران و شرکت‌های تعاونی دهیاری‌ها تدوین و اجرا می‌نماید.

۴-۸) کارگروه‌های استانی نسبت به برنامه‌ریزی و هماهنگی‌های لازم جهت هزینه‌کرد اعتبارات استانی ردیف درآمدهای حاصل از ماده (۲۳) «قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی» اقدام می‌نمایند. در این راستا دفتر امور روستایی و شوراهای استانداری نسبت به هزینه‌کرد اعتبارات خرید تجهیزات ایمنی راه‌ها، خط‌کشی، تهیه علائم راهنمایی و رانندگی و تجهیزات ایمنی اصلاح راه‌های

روستایی و معابر و نقاط حادثه خیز در حدود ماده قانونی مذکور و اداره کل راه و شهرسازی استان نسبت به انجام عملیات اجرایی اقدام خواهند نمود.

۹-۴) در خصوص بهسازی راههای روستایی عبوری از داخل بافت روستاها یا معابر درون محدوده روستاها، به صورت زیر اقدام می گردد:

۹-۴-۱) به منظور تسهیل در اجرای راههای روستایی که از داخل بافت روستاها عبور می نمایند، عملیات آزادسازی مسیر و بازگشایی آن، احداث جوی و جداول و پیاده روستایی با هماهنگی دفتر امور روستایی و شوراهای استانداری و توسط دهیاریها اجرا شده و حسب درخواست نسخه ای از نقشه های اجرایی مسیر به اداره کل راه و شهرسازی تحویل داده شود.

۹-۴-۲) مسیرهای مورد نظر این تفاهم نامه، که از داخل بافت روستا عبور می نمایند بایستی آزادسازی و بازگشایی شده و پس از تملک حریم آن به میزان $7/5$ متر از هر طرف (از وسط جاده) به اداره کل راه و شهرسازی تحویل گردد در غیر این صورت مسیرهایی که از داخل بافت روستا عبور می نمایند از حیطة وظایف وزارت راه و شهرسازی خارج بوده و حفظ و نگهداری آن به عهده دهیاری است.

۹-۴-۳) در خصوص مسیرهای مشمول این بند، عملیات زیرسازی و آسفالت توسط دهیاری و یا شرکت های تعاونی دهیاریها صورت پذیرد و اداره کل راه و شهرسازی به تناسب پیشرفت عملیات اجرایی قیر مورد نیاز آسفالت را بصورت رایگان تامین و در اختیار قرار خواهد داد.

۹-۴-۱۰) این تفاهم نامه موجب سلب اختیارات و مسئولیت های وزارت راه و شهرسازی نمی گردد و ادارت کل راه و شهرسازی کماکان مسئول بهسازی و ایمن سازی راه روستایی و حفظ و بهره برداری از بستر و حریم آنها می باشند.

۹-۴-۱۱) این تفاهم نامه از زمان مبادله، جایگزین کلیه تفاهم نامه های ملی و استانی پیشین منعقد مابین دو وزارت خانه کشور و راه و شهرسازی در زمینه بهسازی، ایمن سازی و نگهداری راههای روستایی می شود.

۹-۴-۱۲) شیوه نامه های لازم برای اجرای مفاد این تفاهم نامه، توسط کارگروه ملی تهیه و به مبادی ذیربط ارسال خواهد شد.

این تفاهم نامه مشتمل بر ۴ ماده و در چهار نسخه تنظیم و در تاریخ ۱۳۸۳/۰۱/۰۹ منعقد و مبادله گردید و از تاریخ انعقاد، تا پایان برنامه پنجم توسعه کشور اعتبار خواهد داشت و تمدید آن با موافقت طرفین بلامانع می باشد.

سید حسین میر شفیع
معاون راه روستایی
وزارت راه و شهرسازی
۹۳/۱/۳۱

هوشنگ خندان دل
معاون عمرانی و توسعه امور شهری و روستایی وزارت کشور و
رئیس سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور
۹۳/۱/۳۱